

روزشمار جنگ

شنبه

۲۵ اردیبهشت ۱۳۶۱

۲۱ رجب ۱۴۰۲

۱۵ مه ۱۹۸۲

۲۸۹

امروز نیروهای ایران به مواضع نیروهای عراقی در محور پاسگاه شهابی، که از دیروز دوباره به اشغال آنها درآمده است، حمله کردند. فرمانده نیروی زمینی ارتش موفقیت دیروز عراقی‌ها در اشغال پاسگاه شهابی را ناشی از آرایش نامناسب نیروهای خودی در این منطقه اعلام کرد. فرمانده کل سپاه پاسداران هم عملیات دیروز عراق را با اجلاس امروز شورای همکاری خلیج فارس مرتبط دانست.

به گزارش واحد اطلاعات عملیات سپاه در قرارگاه قدس، حدود ساعت ۰۴:۰۰، نیروهای تیپ ۳۷ نور و تیپ ۳ زرهی لشکر ۱۶ (قدس ۳) از دو محور به مواضع نیروهای دشمن در محور پاسگاه شهابی حمله کردند و با وجود اینکه ۳ تانک عراقی را منهدم کردند، اما به دلیل مقابله شدید عراقی‌ها، خود خساراتی از قبیل انهدام چند نفربر و خودرو متحمل شده و ناچار به عقب بازگشتند.^(۱) از سوی دیگر، عبدالله درویشی راوی قرارگاه مرکزی کربلا نیز در یادداشت امروز خود چنین نوشته است: «ساعت ۰۷:۰۰، سرهنگ [صیاد] شیرازی [فرمانده نیروی زمینی ارتش] و رحیم صفوی [معاون عملیاتی فرمانده سپاه] از قرارگاه قدس به اینجا [قرارگاه کربلا] آمدند و در مورد وضعیت قدس می‌گفتند که [فرماندهان قرارگاه قدس] بیخود شلوغش کرده بودند؛ چیزی نبود، دستپاچه شده بودند. سرهنگ [صیاد] شیرازی معتقد بود ضربه‌ای که [دیروز] خوردیم بیشتر به خاطر آرایش بدی بود که سرهنگ لطفی [فرمانده ارتشی قرارگاه قدس] گرفته بودند. ما گفته بودیم که برای پوشش کوشک تا

---

* باتوجه به تهدید دشمن در جبهه شمالی منطقه عملیات، قرارگاه کربلا امروز دستور داد قدس ۱ (تیپ ۱ زرهی لشکر ۱۶ ارتش و تیپ ۴۳ بیت المقدس سپاه) که در حوالی ایستگاه گرم‌دشت (کیلومتر ۱۰۰ جاده اهواز - خرمشهر) مستقر شده و قرار بود جایگزین فتح ۳ در نوار مرزی شود، به جفیر تغییر مکان داده و در حفاصل قدس ۳ و قدس ۴ (تیپ ۵۸ ذوالفقار ارتش و تیپ ۴۱ ثارالله^۲ سپاه) گسترش یابد. [سرتیپ ۲ مسعود بختیاری، عملیات بیت المقدس و آزادسازی خرمشهر، تهران: انتشارات ایران سبز، ۱۳۸۷، ص ۱۳۶]

طلائیه سوار زرهی* بگذارد تا سرعت عمل داشته باشد و او آمده دو تیپ پیاده و زرهی آنجا گذاشته برای پوشش. محسن رضایی هم گفت ما اگر از کوشک تا حسینیه را در خط دژ [مرزی که حدود ۲ کیلومتر با نوار مرزی فاصله دارد] محکم داشته باشیم، هیچ خطری برای ما نیست و بگذار [عراقی‌ها] هرچقدر می‌خواهند [از کوشک و طلائیه] بالا بروند؛ عقبه دشمن در تهدید ماست.»

راوی قرارگاه کربلا در یادداشت خود اضافه کرده است: «ساعت ۰۸:۰۰، واحد شنود اطلاع داد هدف دشمن از عملیات دیروز ابتدا خاکریز اول و پاسگاه شهابی بود که پس از تصرف هدف، به آنها [نیروهای مهاجم دشمن] گفتند که اگر مقاومتی نیست، جلو بروید. ما نیرو پشت سر شما می‌فرستیم. ساعت ۰۹:۱۰، برادر معینان [مسئول واحد اطلاعات عملیات قرارگاه کربلا] گفت که شنود اطلاع داده است که دشمن در ادامه عملیات دیروز خود پیشروی‌اش را تا حوالی جفیر ادامه داده است و مأمور این عملیات دو تیپ زرهی و مکانیزه لشکر ۶ می‌باشد. ساعت ۰۹:۵۰، برادر علی هاشمی [فرمانده تیپ ۳۷ نور از قدس ۳] گفت که وضع ما خوب است و صبح دو تانک دشمن را هم زده‌ایم؛ ولی از هر دو جناح تحت فشار هستیم.»^(۲)

ساعت ۲۰:۰۰، سه نفر که از طرف فرماندهی قرارگاه کربلا به منطقه جفیر رفته بودند، به قرارگاه بازگشتند و اخبار به‌دست‌آورده را به اطلاع محسن رضایی رساندند. آنها گفتند که از نیروهای خودی حدود ۲۵ نفر به اسارت دشمن درآمده‌اند و ۵۴ نفر هم مجروح شده‌اند. از تعداد شهدای خودی و نیز از تعداد کشته‌ها و مجروحان عراقی هنوز گزارشی به دست نیامده است. نیروهای قدس ۳ هم اکنون حدود سه و نیم کیلومتری شمال پاسگاه شهابی مستقر هستند و سه‌راهی [جفیر - هویزه - طلائیه قدیم] هم در اختیار آنهاست. دشمن نیز ضمن اشغال این پاسگاه در یک و نیم کیلومتری نیروهای خودی قرار دارد. آتش توپخانه عراقی‌ها روی رزمندگان زیاد است و قدس ۳ بیشتر از جناح راست [از سمت هور] تهدید می‌شود.

محسن رضایی هم عملیات دیروز دشمن را با جلسه شورای همکاری خلیج فارس، که امروز در کویت برگزار شده است، در ارتباط دانست و گفت: «از این عملیات فیلم‌برداری کرده‌اند تا ادعا کنند که عراق هنوز دارای قدرت است و هر وقت اراده کند، توان دارد سرزمین‌های رها کرده را دوباره بازپس بگیرد.»^(۳)

۲۹۰

ارتش عراق با متمرکز ساختن نیروهایش در پشت نوار مرزی شلمچه تا طلائیه و محور شلمچه - خرمشهر، می‌کوشد از نفوذ نیروهای ایران به داخل خاک عراق و نیز محاصره خرمشهر جلوگیری کند. در محور قرارگاه قدس (از جاده حسینیه تا طلائیه)، لشکر ۶ زرهی عراق با استقرار در محدوده

* واحد مجهز به تانک‌های سبک که مأموریت رزمی - شناسایی دارد.

نوار مرزی کوشک و طلائیة نه تنها از نفوذ و پیشروی قوای ایران به طرف این مناطق جلوگیری می‌کند، بلکه از دیروز نیز با نفوذ برخی از واحدهایش به خاک ایران مشکلاتی را برای نیروهای قدس ۳ (تیپ ۳ زرهی لشکر ۱۶ ارتش و تیپ ۳۷ نور سپاه) ایجاد کرده است. در مقابل، درحالی که قرار است قدس ۱ (تیپ ۱ زرهی لشکر ۱۶ ارتش و تیپ ۴۳ بیت المقدس سپاه) از منطقه گرمداشت به طرف جفیر حرکت کند، صبح امروز در راستای مأموریت واگذار شده به قرارگاه قدس مبنی بر تأمین خط دژ مرزی ایران (یکونیم تا دو کیلومتری شرق نوار مرزی) در حفاصل جاده حسینیة تا کوشک، قدس ۴ (تیپ ۵۸ ذوالفقار ارتش و تیپ ۴۱ ثارالله^(۷) سپاه) در محور کوشک، و قدس ۵ (تیپ ۲۱ امام رضا^(۸) سپاه و تیپ ۳۷ زرهی ارتش) در محور شمال جاده حسینیة وارد عمل شدند. قدس ۴ با دشمن به شدت درگیر شد و نتوانست به دژ مرزی کوشک دست یابد، اما قدس ۵ موفق شد با انهدام عناصر تأمین دشمن، خط دژ را از دژهای شماره ۱۰ تا ۱۴ (کیلومتر ۲۸ تا ۳۶ شمال شلمچه) تصرف کند.^(۹) ساعت ۰۸:۵۰ نیز دو هواپیمای عراقی پاسگاه‌های فرماندهی قدس ۱، ۳ و ۴ را بمباران کردند که تلفاتی در پی نداشت.^(۱۰)

در محور قرارگاه فتح (از جاده حسینیة تا کیلومتر ۱۳ نوار مرزی شلمچه)، لشکر ۵ مکانیزه عراق به همراه یک گردان نیروی مخصوص، یک گردان تکاور و حدود ۱۱۰۰ نفر از نیروهای جیش الشعبی در مقابل نوار مرزی حسینیة به طول ۱۰ کیلومتر آرایش گرفته است.^(۱۱) از ساعت ۰۶:۰۰ تا ۰۷:۰۰ یگان‌های فتح ۱ در حفاصل کیلومتر ۱۹ تا کیلومتر ۲۵ (تقاطع جاده حسینیة و نوار مرزی) زیر آتش شدید توپخانه دشمن قرار داشتند.^(۱۲) ساعاتی بعد، ۲۰ تانک دشمن که با حمایت هلیکوپترها قصد داشتند به طرف مواضع فتح ۱ پیشروی کنند، با اجرای آتش متقابل متوقف و سپس متواری شدند.^(۱۳)

در محور قرارگاه نصر (شلمچه و خرمشهر)، باتوجه به دو تک پی‌درپی رزمندگان ایران به سمت جاده شلمچه - خرمشهر در مرحله سوم عملیات بیت المقدس، ارتش عراق که ادامه عملیات قوای ایران در این محور را بسیار محتمل می‌داند، ضمن تقویت نیرو و استحکامات خود از نوار مرزی شلمچه تا خرمشهر، مشغول تحکیم مواضع پدافندی اش در سیل‌بند عریض و نیز سیل‌بند شمال یادگان دژ خرمشهر به ویژه در مجاورت جاده اهواز - خرمشهر، می‌باشد.^(۱۴) اطلاعات به دست آمده از آخرین عکس هوایی منطقه نیز حاکی است عراق با نصب یک پل شناور طویل روی اروندرود در محور جزیره بوارین و نهر خین، منطقه خرمشهر و شلمچه را به کرانه جنوبی رودخانه (خاک عراق) مرتبط کرده است. این اقدام احتیاطی در مقابله با قطع احتمالی جاده آسفالتة شلمچه - پل نو و محاصره خرمشهر است. طول این پل حدود ۱۲۰۰ متر می‌باشد و با استفاده از جزایر داخل اروندرود در چهار قطعه مجزا نصب شده و آخرین قطعه آن روی نهر خین است.^(۱۵)

۲۹۱

آخرین آمار شهیدان ایرانی و اسیران عراقی عملیات بیت‌المقدس اعلام شد. بخش تعاون واحد امور پاسداران قرارگاه مرکزی کربلا در گزارشی به فرماندهی این قرارگاه تعداد رزمندگانی را که از آغاز عملیات بیت‌المقدس تا امروز به شهادت رسیده‌اند، ۴۶۹۲ نفر اعلام کرد و متذکر شد که تعدادی شهید هم در مناطق میانی خطوط مقدم خودی و دشمن قرار دارند که انتقال آنها به پشت جبهه فعلاً امکان‌پذیر نمی‌باشد.^(۱۱)

رکن دوم (اطلاعات) نیروی زمینی ارتش در قرارگاه کربلا نیز تعداد اسیران عراقی از ابتدای عملیات تا امروز را ۵۴۹۳ نفر اعلام و اضافه کرد از این تعداد تاکنون ۴۹۳۰ نفر به تهران اعزام شده‌اند و ۵۶۳ نفر هنوز در منطقه حضور دارند.^(۱۲)

۲۹۲

امروز در شهرهای کرمان، بندرعباس، زنجان و چندین شهر در استان گیلان تعدادی دیگر از شهیدان عملیات بیت‌المقدس تشییع و به خاک سپرده شدند. به گزارش خبرنگاران خبرگزاری جمهوری اسلامی، امروز پیکرهای ۸۸ شهید در کرمان، ۳۳ شهید در بندرعباس، ۱۵ شهید در هفت شهر گیلان، ۷ شهید در زنجان و ۱۳ شهید در گرگان در مراسم باشکوهی با حضور گسترده مردم این شهرها تشییع و در مزار شهدا به خاک سپرده شدند.^(۱۳)

۲۹۳

عناصر ضدانقلاب بخشدار یکی از شهرستان‌های توابع ارومیه را گروگان گرفتند و در سردشت نیز یک پاسدار و یک فرد غیرنظامی را به شهادت رساندند.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، محمد کیاشمشکی، بخشدار صومای برادوست (از توابع ارومیه)، هنگام بازدید از روستاهای محروم کردنشین بخش تحت مسئولیت خود به گروگان گرفته شد. شیخ‌عطار استاندار آذربایجان غربی، ضمن تأیید این مطلب گفت: «درحالی‌که ما برای دفاع از سنگر حق و حقیقت و اسلام روزانه چندین شهید تقدیم می‌کنیم، گروگان‌گیری بخشدار صومای برادوست خللی در انجام وظایف و ادامه راه ما به وجود نخواهد آورد.»^(۱۴)

خبرگزاری جمهوری اسلامی همچنین گزارش داد یک پاسدار و یک غیرنظامی که از مدت‌ها قبل در زندان «دولتوی سردشت» در بند ضدانقلابیون بودند، امشب و پس از فرار از این زندان در نزدیکی دین‌آباد از توابع سردشت به دست عوامل حزب منحله دمکرات به شهادت رسیدند.^(۱۵)

اعضای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در یک مورد بمب‌گذاری و سه مورد ترور در تهران و شیراز، چند تن از مدافعان انقلاب اسلامی را شهید و مجروح کردند. چند نفر از اعضای این سازمان نیز کشته و تعدادی دستگیر شدند.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، ساعت ۸ صبح امروز، بر اثر انفجار بمبی که در داخل یک کیف دستی جاسازی شده و در دفتر مراجعات مسجد امام خمینی بازار تهران کار گذاشته شده بود، ۴ نفر به طور سطحی مجروح شدند. انفجار این بمب دقایقی پس از شروع جلسه هفتگی اعضای انجمن‌های اسلامی بازار و اصناف تهران رخ داد.^(۱۶)

روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته‌های انقلاب اسلامی نیز گزارش داد: «صبح امروز، سرنشینان منافق یک خودرو به‌سوی ۲ نفر از روحانیون که از ائمه مساجد تهران بودند شلیک کردند و یک نفر از آنها به نام حجت‌الاسلام سیدفرج‌الله حسینی را شهید و فرد دیگر را مجروح کردند و هنگامی که مردم حاضر در صحنه سراسیمه درصدد اعتراض به این عمل ننگین برآمدند، با خودرو، یک بانوی مذهبی را زیر گرفته و به شهادت رساندند و فرزند خردسالش را مجروح کردند. در پی این وقایع، پاسداران کمیته‌های انقلاب اسلامی و تکاوران شهربانی به تعقیب منافقین پرداخته و در یک درگیری خیابانی که با عملیات پاسداران و تکاوران و دخالت گروهی دیگر از منافقین همراه بود ۴ منافق کشته و تعدادی دیگر دستگیر شدند. همچنین، ۲ خودروی منافقین که قبلاً سرقت شده بودند و چندین تفنگ ۳، کلاشینکف، کلت کمری و اسناد درون‌سازمانی به دست آمد. لازم به ذکر است این منافقین قبلاً در چندین فقره سرقت مسلحانه و به‌شهادت‌رساندن ۲ نفر از پاسداران کمیته‌های انقلاب اسلامی شرکت داشته‌اند.»^(۱۷)

روابط عمومی ستاد مرکزی کمیته‌های انقلاب اسلامی همچنین در گزارشی دیگر اعلام کرد: «ساعت ۱۰ شب، دو منافق موتورسوار در تقاطع چهارراه هاشمی تهران با شلیک چند گلوله یکی از برادران حزب‌اللهی را به شهادت رساندند. مردم همیشه در صحنه با دیدن این حادثه به تعقیب موتورسواران مهاجم پرداختند و یکی از آنها را دستگیر کردند. از سوی دیگر، یک واحد گشتی کمیته، دیگر تروریست فراری را تعقیب کرد و او نیز در فاصله چند کیلومتری محل حادثه دستگیر شد. مهاجم دستگیرشده وقتی دید راه فرار ندارد با خوردن قرص سیانور خودکشی کرد. از منافقین مذکور ۲ کلت کمری و مقداری مواد منفجره تی.ان.تی به دست آمد.»^(۱۸)

در شیراز نیز فردی که با نارنجک دستی قصد حمله به خودروی گشت سپاه پاسداران را داشت، بر اثر انفجار نارنجک در دستش کشته شد. این حادثه هنگامی روی داد که پاسداران به فرد مزبور ظنن شده و قصد داشتند او را دستگیر کنند.^(۱۹)

۲۹۵

رژیم عراق که پس از تحمل تلفات بسیار در سلسله عملیات‌های رزمندگان ایران در هشت ماه اخیر برای آزادسازی مناطق اشغالی استان خوزستان (ثامن‌الائمه^(ع)، طریق‌القدس و فتح‌المبین) با کمبود نیروی انسانی مواجه شده است، با فراخواندن افراد دیگری برای حضور در ارتش این کشور، به شرکت تمامی توده‌های مردمی در جنگ با ایران اصرار می‌ورزد.

به گزارش رادیو صوت‌الجماهیر، وزارت دفاع عراق متولدين سال ۱۹۵۲ و تمامی افراد متقاضی خدمت سال ۱۹۷۱ خارج و داخل کشور را برای انجام خدمت احتیاط احضار کرد. این رادیوی عراقی همچنین گفت: «طه یاسین رمضان فرمانده کل ارتش خلقی عراق، امروز در نشستی که با مسئولان اردوگاه‌های آموزش نیروهای مأموریت ویژه اطراف بغداد داشت، ضمن اشاره به شرکت تمامی توده مردمی در جنگ قادسیه صدام، پیرامون چگونگی افزایش بسیج مردمی از طریق گسترش و توسعه مراکز آموزش تأکید کرد که مدت حضور در مراکز آموزش باید سودبخش باشد تا رزمندگان را به فنون رزمی جدید آشنا ساخته و بتوانند نقش مبارزانه خود را در رویارویی با خطرات ایفا نمایند.»^(۲۰)

۲۹۶

کمیته بین‌المللی صلیب‌سرخ تمهیداتی در نظر گرفته است تا اسرای ایرانی و عراقی که هم‌اکنون در این دو کشور نگهداری می‌شوند، به‌زودی با بستگان‌شان دیدار کنند.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از بُن مرکز آلمان غربی، «برای اولین بار قرار است اسرای جنگی عراق و ایران با بستگان‌شان ملاقات کنند. این عمل توسط کمیته بین‌المللی صلیب‌سرخ برای طرفین جنگ عراق و ایران آماده می‌شود. رئیس این کمیته، هوفلینگر اکنون مرتب بین تهران، بغداد و کویت در سفر است تا این عمل را ممکن سازد. اکنون حدود ۲۵۰۰ اسیر ایرانی در عراق و حدود ۲۶۵۰۰ اسیر عراقی در ایران هستند. پرواز بستگان این افراد از طریق ترکیه و کویت انجام خواهد گرفت.»^(۲۱)

۲۹۷

رئیس کمیته صلح سازمان کنفرانس اسلامی با ارسال پیام‌هایی جداگانه برای رؤسای جمهور ایران و عراق، از فعالیت‌های چندماهه این کمیته از جمله دیدارهای اعضای آن از تهران و بغداد گزارش داد. به گزارش خبرگزاری رویترز کویت، «مقامات رسمی سازمان کنفرانس کشورهای اسلامی که مقر آن در جده است، اظهار داشته‌اند احمد سکوتوره رئیس جمهوری گینه و رئیس کمیته صلح این سازمان برای خاتمه‌دادن به جنگ عراق و ایران امروز پیام‌هایی برای [آیت‌الله] علی خامنه‌ای رئیس جمهوری ایران، و صدام حسین رئیس جمهوری عراق، فرستاده است. همین مقامات افزودند که این پیام‌ها دربرگیرنده فعالیت نه‌ماهه [اعضای] این کمیته که دیدارهایی از تهران و بغداد داشته‌اند، می‌باشد.»^(۲۲)

۲۹۸

معاون سیاسی وزارت امور خارجه به دنبال سیاست توسعه روابط و هماهنگ کردن سیاست‌های منطقه‌ای ایران با کشورهای پیشروی عرب که جبهه موسوم به پایداری عرب را تشکیل داده‌اند،* با نمایندگان لیبی و الجزایر در تهران ملاقات کرد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، دبیر دفتر مردمی لیبی و همچنین کاردار سفارت الجزایر در تهران عصر امروز به‌طور جداگانه با حسین شیخ‌الاسلام معاون سیاسی وزارت امور خارجه، دیدار و گفت‌وگو کردند. شیخ‌الاسلام در دیدار با مقام لیبیایی ضمن تشریح توطئه امریکا و کشورهای مرتجع عرب برای بازگرداندن رژیم مصر به جهان عرب گفت: «امریکا می‌خواهد با پیوستن مصر به عراق در جنگ تحمیلی علیه ایران و حمایت کشورهای مرتجع از آن، اسرائیل را به‌عنوان دشمن اصلی اعراب فراموش ساخته و ایران را که بزرگ‌ترین متحد اعراب در نبرد علیه صهیونیسم می‌باشد، در جنگ دیگری مشغول سازد.» وی ضمن تمجید از جبهه پایداری افزود: «امیدوارم جبهه پایداری همان‌طور که در مقابل پیمان کمپ دیوید و طرح‌های سازشکارانه تاکنون مقاومت کرده، در مقابل این توطئه نیز با قاطعیت ایستادگی کند.» در این دیدار، سعد مجبر دبیر دفتر مردمی لیبی در تهران نیز ضمن تأیید سخنان شیخ‌الاسلام و با اشاره به جنگ ایران و عراق گفت: «این جنگ به‌خاطر سرنگونی و نابودی جمهوری اسلامی ایران آغاز شد و دلیل ما این است که صدام علیه شاه که برضد عراق و ضد منطقه و ضد اعراب عمل می‌کرد نجنبید؛ اما علیه امام خمینی که شعار «امروز ایران، فردا فلسطین» را سر داده‌اند به جنگ برخاست.» وی افزود: «چنانچه یک‌سوم کمکی که از جانب کشورهای مرتجع به صدام شد به سوریه در مبارزه علیه اسرائیل شده بود، اوضاع کاملاً تفاوت چشمگیری داشت.» سعد مجبر همچنین گفت: «کشورهای مرتجع عرب نه می‌خواهند و نه اجازه دارند با اسرائیل بجنگند؛ و درحقیقت با پیوستن به صدام می‌خواهند دست اسرائیل را برای هرگونه توسعه باز بگذارند.»

حسین شیخ‌الاسلام

شیخ‌الاسلام در دیدار با کاردار سفارت الجزایر در تهران نیز گفت: «ورود مصر به جامعه عرب درواقع ادامه طرح ننگین کمپ دیوید است و مصر با کمک به صدام می‌خواهد بین اعراب کسب وجهه کند و جنگ بین اعراب و اسرائیل را به جنگ اعراب و ایران تبدیل نماید.» وی

* اعضای این جنبش عبارت‌اند از: سوریه، لیبی، الجزایر، یمن جنوبی و سازمان آزادی‌بخش فلسطین.

ضمن اعلام حمایت مجدد جمهوری اسلامی ایران از جبهه پایداری خواستار مقابله سرسختانه مسلمانان و اعراب علیه این توطئه شد. در این دیدار، کاردار سفارت الجزایر هم اظهار کرد: «رئیس جمهوری ما با ورود مصر به جامعه عرب مخالفت کرده و روزنامه‌های الجزایر نیز نوشتند که ورود مصر به میان اعراب یعنی ورود کمپ دیوید به میان اعراب. ما همیشه معتقد به مبارزه با تفرقه‌افکنان بین اعراب و اتحاد کشورهای اسلامی هستیم.» وی افزود: «همه ملت‌های عرب از جمله ملت مصر می‌خواهند علیه اسرائیل بجنگند. فقط دولت‌های مرتجع چنین تمایلی ندارند.»^(۲۳)

۲۹۹

نشست امروز وزیران امور خارجه شش کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس در کویت برای بررسی تحولات جنگ ایران و عراق و اتخاذ موضعی مشترک در قبال آن بدون نتیجه پایان یافت. قبل از برگزاری این نشست، واکنش رسانه‌های خبری چنین بود:

خبرگزاری رویتر از کویت به نقل از دیپلمات‌های خارجی گزارش داد: «اعضای شورای همکاری، نگران تغییرات در جبهه‌های جنگ عراق هستند.»^(۲۴)

راديو صدای امریکا ضمن اعلام اینکه شکست‌های اخیر نیروهای عراقی در جنگ با ایران موجب گردیده که کویت خواستار تشکیل جلسه اضطراری شورای همکاری خلیج فارس در این کشور شود، به بیانیه دیشب وزارت امور خارجه ایران اشاره کرد و گفت: «رژیم جمهوری اسلامی به کشورهای عرب علیه یاری دادن به عراق در جنگ با ایران هشدار داد.» صدای امریکا افزود: «همچنین گفته می‌شود وزیران خارجه کشورهای عضو شورای همکاری خلیج [فارس] درباره مسئله بازگشت احتمالی مصر به جهان عرب بحث و گفت‌وگو کنند.»^(۲۵)

راديو بی‌بی‌سی با بیان اینکه کشورهای شورای همکاری خلیج فارس به‌وضوح از پیشروی ایران در جنگ احساس خطر می‌کنند و می‌خواهند جهان عرب را علیه این خطر متحد سازند، گفت: «هر اقدامی که این کشورها درپیش گیرند اختلاف موجود میان کشورهای عربی را عمیق‌تر خواهد ساخت و مخالفت و دشمنی ایران را نیز بر خواهد انگیخت.» بی‌بی‌سی با اشاره به بیانیه اخیر وزارت امور خارجه ایران افزود: «ایران اظهار امیدواری کرده است که این جلسات گامی در جهت ایران بردارد. ایران اضافه می‌کند از چنین گامی حسن استقبال خواهد کرد، ولی اگر حرکت برخلاف جهت باشد، قاطعانه با نتیجه آن مقابله می‌نماید.» راديو بی‌بی‌سی در پایان گفت: «وزرای کشورهای عرب خلیج فارس به‌وضوح به انجام دو نکته مایل هستند؛ یکی آنکه مصر را وارد عمل ساخته و سد راه اقدامات ایران شوند و دیگر آنکه جهان عرب را در این مورد یکپارچه نموده و باعث جلوگیری از کمک‌های قابل ملاحظه استراتژیکی سوریه به ایران شوند که علیه عراق انجام می‌گیرد.»^(۲۶)

راديو اسرائیل از تهدید ایران علیه کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس و نیز بازگرداندن مصر به جامعه عرب به‌عنوان دو موضوع مطرح‌شده در جلسه امروز این شورا نام

برد و به نقل از رادیو عربستان سعودی گفت: «کشورهای عرب حوزه خلیج [فارس] احساس می‌کنند که باید به سرعت اقدام نمود و صفوف اعراب را مستحکم کرد.» رادیو اسرائیل ادامه داد: «رادیو عربستان سعودی تأکید کرد که برای کشورهای عرب حوزه خلیج فارس خنثی کردن خطرات خارجی مهم‌تر از زورآزمایی با اسرائیل است.»^(۳۷)

رادیو کلن آلمان غربی تحولات اخیر در جنگ ایران و عراق را موجب برگزاری فوری این جلسه دانست و گفت: «طبق گزارش روزنامه‌های سعودی، ممالک عربی به ایران خاطر نشان ساختند در صورتی که نیروهای مسلح این کشور در خاک عراق پیشروی کند، این ممالک مفاد پیمان مودت و همبستگی بین کشورهای عضو اتحادیه عرب را به مورد اجرا خواهند گذاشت. در این میان، وزارت خارجه ایران هم به کشورهای عضو شورای همکاری خلیج [فارس] در مورد پشتیبانی از عراق هشدار داد.»^(۳۸)

روزنامه کویتی الانباء نوشت: «سلطان بن عبدالعزيز وزیر دفاع عربستان سعودی، ضمن دعوت از ایران و عراق به قبول آتش‌بس و نشستن بر سر میز مذاکره و تبعیت از کمیته‌هایی برای تشخیص متجاوز در این جنگ، وزرای خارجه کشورهای شورای همکاری را که در کویت یک جلسه فوق‌العاده تشکیل می‌دهند، به اتخاذ نقشی فعال برای کمک به ایجاد یک راه‌حل در این جنگ دعوت کرد.»^(۳۹)

پس از پایان این نشست که پنج ساعت به طول انجامید، خبرگزاری فرانسه با اعلام اینکه در پایان این مذاکرات هیچ‌گونه اعلامیه‌ای منتشر نشد، به نقل از سعود الفیصل وزیر امور خارجه عربستان سعودی، گزارش کرد که بحث درباره مسائل مربوط به جنگ ایران و عراق به اجلاس ویژه‌ای که قرار است سی‌ام ماه می (نهم خردادماه) در ریاض تشکیل شود، موکول شده است.^(۴۰) رادیو بی‌بی‌سی هم با اعلام تعویق دوهفته‌ای جلسه شورای همکاری خلیج فارس، به نقل از سعود الفیصل گفت در خلال این مدت تماس کشورهای ذی‌ربط ادامه خواهد یافت به این قصد که ممالک عربی درباره اوضاع منطقه و به خصوص جنگ ایران و عراق که باعث نفاق میان اعراب شده است، به اتفاق نظر دست یابند. وزیر امور خارجه عربستان سعودی اظهار امیدواری کرد که در پایان جلسه آتی ریاض، قطعنامه‌ای مبین تمایل ممالک عربی به پایان جنگ ایران و عراق که مصلحت همه در آن است صادر شود.^(۴۱)

خبرگزاری رویتر نیز از کویت گزارش داد: «امیر کویت که کنفرانس شورای همکاری خلیج فارس به تقاضای وی تشکیل شد، یک فرستاده ویژه با پیامی برای صدام حسین به بغداد فرستاد. منابع آگاه گفتند شورای همکاری خلیج فارس که قصد داشت خواستار تشکیل اجلاس وزیران خارجه اتحادیه عرب برای حمایت از عراق شود، به‌خاطر مخالفت کشورهای پیشروی عرب ترجیح داد اتخاذ هرگونه تصمیمی در این رابطه را تا برقراری تماس‌های بیشتر به عقب اندازد.»^(۴۲)

۳۰۰

در آستانه اجرای چهارمین مرحله از عملیات بیت المقدس برای آزادسازی خرمشهر، رسانه‌های غربی با اشاره به تلاش ایران و عراق برای دراختیارداشتن این شهر، معتقدند در صورت سقوط خرمشهر، این امر به منزله بزرگ‌ترین شکست عراق در جنگ خواهد بود.

رادیو صدای امریکا ضمن اظهار اینکه بیانیه‌های نظامی ایران و عراق حاکی از کاهش دامنه جنگ در اطراف خرمشهر است، گفت: «گزارش‌های خبری حکایت از آن دارد که ممکن است ایران خود را برای دست‌زدن به حمله‌ای عمده در راه بازپس گرفتن خرمشهر آماده کند.»^(۳۳)

روزنامه انگلیسی گاردین به نقل از خبرنگار خود که از سوی نیروهای عراقی به خرمشهر رفته است، گزارش داد: «گرچه اخیراً نیروهای عراقی در خوزستان بسیاری از خطوط اولیه دفاعی خود را رها کرده‌اند و عقب نشسته‌اند، اما نشانه‌ای از عقب‌نشینی آنها در ناحیه خرمشهر دیده نمی‌شود. آنها دوباره مشغول ساختن سنگرهای خاکی با بولدوزر می‌باشند تا در پشت آنها صدها تانک و توپ سنگین مستقر کنند.»^(۳۴)

مجله اکونومیست (چاپ لندن) نوشت: «دولت عراق گویا تاکنون تصمیم نگرفته است که خرمشهر را بعد از چند هفته یا چند ماه جنگ سنگین ترک کند یا اینکه بدون جنگ آن را تخلیه نماید.»^(۳۵)

روزنامه تایمز لندن به تجزیه و تحلیل موقعیت راهبردی خرمشهر و محاصره این شهر پرداخته و نوشته است: «از همان ابتدایی که نام خرمشهر به خونین شهر مبدل شد، مقامات ایرانی به شهر ویران شده‌ای که روزگاری یک بندر بزرگ بود جنبه سمبلیک و قهرمانی داد. آزادسازی خرمشهر معنی‌اش گرفتن انتقام خون شهیدان است و ایرانی‌ها مصمم هستند خرمشهر را از اشغال دشمن آزاد سازند. اهمیت مذهبی چنین پیروزی‌ای در خلیج فارس و به ویژه کشورهایی که دارای تعداد زیادی اهالی شیعه‌مذهب می‌باشند، انعکاس و عکس‌العمل جدایی خواهد داشت. از نقطه نظر سوق الجیشی سقوط خرمشهر پایان دادن هرگونه امید عراقی‌ها برای کنترل آبراه شط العرب [اروندرو] است. ادعای مالکیت عراق بر این آبراه یکی از دلایل ظاهری بر این جنگ طولانی و مصیبت‌بار است.»^(۳۶)

روزنامه نیویورک تایمز در مقاله‌ای با اعلام این مطلب که نیروهای ایرانی قادر هستند به داخل خاک عراق پیشروی کنند، به نقل از خبرنگار خود از بغداد آورده است: «عراقی‌ها که پس از دادن تلفات بسیار زیاد، در اوایل جنگ خرمشهر را تسخیر کردند، اکنون چنانچه مجبور به عقب‌نشینی از این شهر نیز بشوند به بزرگ‌ترین شکست خود در طول جنگ تن درخواهند داد.»^(۳۷)

۳۰۱

یک روزنامه سوری ضمن اعلام اینکه ایران قصد ندارد به هیچ‌یک از کشورهای عرب منطقه تجاوز کند، تأکید کرد که صدام حسین باید سرنگون شود.

سردبیر روزنامه تشرین، ارگان دولت سوریه، در سرمقاله امروز خود که به جنگ ایران و عراق اختصاص داشت، نوشته است: «سوریه متقاعد شده که ایران به هیچ‌وجه قصد ندارد یک کشور عرب را مورد تجاوز قرار دهد و برای دفاع از هر کشور عرب که در معرض هرگونه هجوم قرار گیرد، تردید به خود راه نخواهد داد.»

وی همچنین هراس برخی از کشورها از خطر ایران را بی‌دلیل دانسته و متذکر شد: «در صورتی که نیروهای ایران به خاک عراق وارد شوند خطر منحصراً متوجه رئیس‌جمهوری عراق خواهد بود، نه کشورهای خلیج فارس.» وی ضمن جنایت توصیف کردن جنگ تحمیلی عراق علیه انقلاب ایران اضافه کرد: «صدام حسین برای جبران خسارات وارده به مردم و ارتش عراق باید سرنگون شود.»^(۳۸)

منابع و مأخذ روزشمار ۱۳۶۱/۲/۲۵

۱. سند شماره ۷۵۶۲، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد اطلاعات عملیات سپاه در قرارگاه قدس به اطلاعات عملیات قرارگاه مرکزی کربلا، ۱۳۶۱/۲/۲۳، ص ۱.
۲. سند شماره ۲۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه کربلا در عملیات بیت‌المقدس، عبدالله درویشی، ۱۳۶۱/۱/۲۱ تا ۱۳۶۱/۲/۳۰، صص ۲۷۵ - ۲۷۰.
۳. سند شماره ۴۹۸۹/پ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: عملیات بیت‌المقدس، (قرارگاه کربلا، ۱۳۶۱/۲/۲۵، نوار شماره ۳۱۱۵)، عبدالله درویشی، صص ۶ - ۱.
۴. سند شماره ۷۵۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۳۱؛ و - مسعود بختیاری، عملیات بیت‌المقدس، تهران: انتشارات ایران سبز، چاپ دوم، ۱۳۸۷، ص ۱۳۷.
۵. سند شماره ۷۵۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نویه‌ای رکن ۲ قرارگاه کربلا، شماره ۴۸۵، ۱۳۶۱/۲/۲۵، ص ۲.
۶. سند شماره ۲۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۲۷۱.
۷. سند شماره ۷۵۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۲.
۸. سند شماره ۷۶۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نویه‌ای رکن ۲ لشکر ۹۲ زرهی، شماره ۵۷،
۹. سند شماره ۷۵۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نویه‌ای قرارگاه مرکزی سپاه پاسداران، شماره ۳۰، ۱۳۶۱/۲/۲۵، ص ۱؛ و - سند شماره ۷۶۱۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۱.
۱۰. عملیات بیت‌المقدس، پیشین، ص ۱۳۷.
۱۱. سند شماره ۳۱۹۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد امور پاسداران قرارگاه مرکزی کربلا، ۱۳۶۱/۲/۲۶.
۱۲. سند شماره ۷۵۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۲.
۱۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۵۶، ۱۳۶۱/۲/۲۵، صص ۵ - ۳۰.
۱۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۹، ۱۳۶۱/۲/۲۸، ص ۱۴، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۲/۲۷.
۱۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۸، ۱۳۶۱/۲/۲۷، ص ۹، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۲/۲۶.
۱۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۵۶، ۱۳۶۱/۲/۲۵، صص ۵ و ۶.

۱۷. همان، صص ۱۳ و ۱۴.
 ۱۸. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۲/۲۷، ص ۲.
 ۱۹. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۲/۲۵، ص ۲.
 ۲۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۷، ۱۳۶۱/۲/۲۶، صص ۲۹ و ۳۰، رادیو صوت‌الجماهیر، ۱۳۶۱/۲/۲۵.
 ۲۱. همان، ص ۵، بن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۲/۲۵.
 ۲۲. همان، صص ۱۱ و ۱۲، خبرگزاری رویتر، ۱۳۶۱/۲/۲۵.
 ۲۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۵۷، ۱۳۶۱/۲/۲۶، صص ۱۰ و ۷.
 ۲۴. روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۲/۲۵، ص ۲۰.
 ۲۵. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۱/۲/۲۵، ص ۸، رادیو صدای آمریکا، ۱۳۶۱/۲/۲۵.
 ۲۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۷، ۱۳۶۱/۲/۲۶، ص ۱۶، رادیو بی‌بی‌سی، ۱۳۶۱/۲/۲۵.
 ۲۷. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۱/۲/۲۵، ص ۱۳، رادیو اسرائیل، ۱۳۶۱/۲/۲۵.
 ۲۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۷، ۱۳۶۱/۲/۲۶، ص ۲۰، رادیو کلن، ۱۳۶۱/۲/۲۵.
 ۲۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۸، ۱۳۶۱/۲/۲۷، صص ۳ و ۴، کویت - خبرگزاری خلیج، ۱۳۶۱/۲/۲۶.
 ۳۰. همان، ص ۳، کویت - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۱/۲/۲۶.
 ۳۱. همان، ص ۱۹، رادیو بی‌بی‌سی، ۱۳۶۱/۲/۲۶.
 ۳۲. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۲/۲۷، ص ۱۶.
 ۳۳. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۱/۲/۲۵، ص ۸، رادیو صدای آمریکا، ۱۳۶۱/۲/۲۵.
 ۳۴. همان، ص ۵، رادیو بی‌بی‌سی، ۱۳۶۱/۲/۲۵.
 ۳۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۷، ص ۱۹، رادیو بی‌بی‌سی، ۱۳۶۱/۲/۲۵.
 ۳۶. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۱/۲/۲۵، ص ۱۰، رادیو اسرائیل، ۱۳۶۱/۲/۲۵.
 ۳۷. روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۲/۲۵، ص ۲۰.
 ۳۸. روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۲/۲۶، ص ۱۶.